

jekt. 2. Bestyrelsens beretning

2000

a. Formanden

b. Skoofydem

Året 2000 blev for plantagen et oprydningens år efter december orkanen i 1999, der stormfældede knap 30% af plantagens nåletræsbevoksninger og efterlod ca. 17.000 m³ stormfældet træ i et ufremkommelig rod. Det krævede en hurtig indsats, hvor skovningsmaskiner og mandskab indtil sommerferien arbejdede næsten i døgndrift for først og fremmest at redde det træ, som havde nogen værdi. Det var der desværre ikke alt, som havde. Meget var ikke hugstmodent og skulle efter hugstplanen først være fældet 5-10-20 år frem i tiden og på det tidspunkt have givet plantagen et forventet udbytte af de ikke så få kroner, der gennem især 90-erne var anvendt til kulturpleje af disse nu stormfældede beplantninger.

De store mængder stormfaldstræ, der efter orkanen kom på markedet, var med til at presse priserne på råtræ helt i bund. Vejledende priser på råtræ, der tidligere var blevet fastsat efter forhandling mellem Skovforeningen og træindustrien, fandtes ikke, da de siden nytår ville være i modstrid med den nye konkurrencelov. Det var kort sagt købers marked.

Samtidig var markedet meget svingende mht., hvilke trædimensioner og kvaliteter, der på et givet tidspunkt kunne afsættes. Så der er næppe nogen plantage, der ikke har lidt den tort, at måtte afsætte træ på ringere vilkår, end det ville være sket under normale forhold.

Og når dertil føjes, at udgiften ved oparbejning af det stormfældede træ vel steg med en 20-25% pr. enhed udover, at det altid er dyrere at oparbejde stormfældet træ, er der vel næppe noget at tilføje til, at dækningsbidraget for visse trækvaliteter svinger et sted mellem negativ og meget lav.

Der er ikke nøjagtigt på kroner og ører foretaget en opgørelse over det tab, orkanen medførte for plantagen. Dels måtte en sådan opgørelse i et væsentlig omfang hvile på et skøn, og er således ikke regnskabsmæssigt interessant, og dels påhviler tabet alene plantagen, der i lighed med andre plantager ikke har haft nogen forsikring, der helt eller delvis dækkede tab ved stormfald. Det skal dog nævnes, at en gentilplantning af hele det stormfældede areal med rødgran er anslået til at koste lige ved 3 mill. kr.

Som det vil være bekendt, er Houborg Plantage omfattet af bestemmelserne for fredskov og er således forpligtet til at foretage gentilplantning af fældede arealer, uanset om fældningen er sket som et led i plantagens drift eller ved stormfald. Det har derfor været ret naturligt, at bestyrelsen med interesse har fulgt med i, hvorledes den udtalte politiske velvilje, som den blev udtrykt umiddelbart efter stormfaldet, blev udmøntet.

Som det vil erindres fra sidste års generalforsamling, hvor det da foreliggende forslag til en lov om stormfald kort blev omtalt, var bestyrelsen på dette tidspunkt og ud fra de oplysninger, der da forelå, usikker overfor de såvel praktiske som økonomiske krav, skovejeren skulle opfylde for at få del i fordelene.

Loven blev senere vedtaget og den dertil knyttede bekendtgørelse sat i kraft fra 27. september 2000. Stormfaldspakken, som lovkomplekset benævnes, skal ses i to dele, dels som en støtte til gentilplantning med robust skov, og dels som en forsikringsordning vedrørende fremtidig stormfald.

Principielt set er der ikke tale om hjælp til skovejere men alene om genetablering af skovene som robust skov. For at opnå tilskud, skal hele skoven anmeldes til en forsikringsordning og være omfattet af denne i 15 år. Den årlige forsikringspræmie andrager p.t. 35 kr. pr. ha for nåletræ og 20 kr. ha for løv. Tilskudsdelen er udformet således, at den dækker merudgiften ved tilplantning med robust skov.

Det er glædelig, at stormfaldspakken fik en udformning, der er til at leve med, hvilket vi blandt flere kan takke vor organis- til, Dansk Skovforening, for. At staten så også vil bestemme, hvilke træer der er robuste, og graduere tilskuddet til gentil- plantningen efter bevoksningens robusthed, kan vi leve med.

Efter flere drøftelser af stormfaldspakkens indhold samt fore- tagelse af en konsekvensberegning, har bestyrelsen herefter besluttet at tilmelde plantagen tilskudsordningen og opfylde de krav, der stilles herfor.

Med de negative virkninger, som stormfaldet vil få for planta- gens økonomi år fremover, var det nødvendig at se på, om der kunne være muligheder for at reducere de faste udgifter. En så- dan mulighed fandt vi i loven om kommunal beskatning af fast ejendom, hvori bestemmes, at hvor en skov som følge af brand, storm, svampeangreb eller lignende begivenheder har lidt skade på træ- bestanden, kan kommunen fritage en nærmere beregnet del af grund- værdien for kommunal grundskyld i et sådant tidsrum, at skovens normaltilstand kan være genoprettet.

Da Houborg Plantage opfyldte betingelserne for en sådan fritagelse, blev der rettet henvendelse herom til såvel Holsted som til Grindsted kommune for at få den kommunale grundskyld til disse kommuner nedsat i ht. lovens bestemmelser.

Da vi, medens vi ventede på svar, hørte om, at snart den ene og så en anden kommune havde imødekommet en sådan henvendelse, ja endog hørte at en statsskovs henvendelse var imødekommet, havde vi længe de bedste forhåbninger. Men desværre blev sva- ret på vore henvendelser et nej fra begge kommuner.

Det kunne ellers nævnes grunde nok for, at kommunerne viste en positiv interesse for plantagerne. Lad mig nævne nogle få:

1. Plantagen har været og er fortsat med til at skabe et miljø med en flora og fauna, som alle bør være interesseret i.
2. Plantagen har medvirket til at dæmpe den sandflugt, som førhen var en pestilens for egne.
3. Plantagen har medvirket til at skabe mulighed, ^{for} at befolkningen og stedets turister kan få den oplevelse, som en tur i plantagen kan være.
4. Og endelig og måske væsentligts.

Plantagens ringe forbrug af gødning og pesticider har været en hjælp til beskyttelse af undergrundens vandreservoir. At det forholder sig sådan viser nogle sammenligninger, desværre kun mellem skovdrift og traditionel landbrug:

Nitratudvaskningen under traditionel landbrugsjord er mellem 30 - 120 kg N/år/ha.

Under gammel skov 0 - 20 kg N/år/ha.

Pesticidforbruget er ved traditionel landbrugsdrift 1,6 kg. aktivt stof/ha/år.

Ved skovbrug 0,07 kg aktivt stof/ha/år.

Og da 99% af drikke-vandet i Danmark stammer fra grundvandsreservoir er det nok værd at passe på.

Så vist er der gode grunde til at vise plantagerne en positiv interesse, også når lovbestemmelser giver mulighed herfor, .

I 135 år har Hedeselskabet forestået det driftsmæssige arbejde i Houborg plantage praktisk talt uden problemer. Og de få problemer, der trods alt har været, har normalt været problemer, vi har haft fælles med egnens øvrige 8 aktie- og anpartsplantager - plantager med hvem vi har et godt uformelt samarbejde - og problemerne er gerne blevet løst i fællesskab på en for alle parter rimelig måde.

Et sådan fælles problem dukkede op sidste år. Honorarudgiften til Hedeselskabet syntes at løbe løbsk, og der var plantager, der blandt andet af den grund måtte se i øjnene, at årsregnskabet i stedet for et forventet overskud kunne ende i et underskud.

Det skal her indskydes, at honoraret til Hedeselskabet består af 2 dele. Dels et mindre fast honorar og dels et procentberegnet aktivitetshonorar, hvis procenter senest er blevet forhøjet i 1998/99 efter konstatering af Hedeselskabets millionunderskud i 1997.

Den ulmende utilfredshed i plantagerne resulterede i indkaldelse til et formandsmøde, hvori deltog repræsentanter fra alle de 9 plantager. Efter en fri drøftelse af de fremførte problemer nedsatte mødedeltagerne et tremands-udvalg bestående af formændene for Hundsbæk, Stilde og Houborg Plantager, der fik til opgave at optage en forhandling med Hedeselskabets administrerende direktør Ove Kloch, primært om en nedsættelse af aktivitetsprocenterne. En forhandling, der efterfølgende blev afholdt uden, at man fra Hedeselskabets side fandt anledning til at imødekomme plantagernes ønske.

Jeg skal ikke her og nu komme nærmere ind på vore mange begrundelser og påstande for en nedsættelse, men jeg kan efterfølgende ud fra Hedeselskabets regnskabsresultat for året 2000 se, at vor påstand om, at Hedeselskabet blandt andet på grund af de opskruede entreprenørpriser har opnået en utilsigtet merindtægt, ikke har været ganske urigtig, da Hedeselskabets overskud er steget fra 10,5 mill. kr. i 1999 til 24,7 mill. kr. i år 2000.

Jeg skal ikke her komme nærmere ind på sidste års regnskab. Det punkt på dagsordenen kommer vi senere til. Men jeg kan ikke undlade at give udtryk for, at det positive resultat, der er opnået, trods de vanskelige forhold vi har været oppe imod, må betegnes som tilfredsstillende, når vi tager disse forhold i betragtning.

Derimod vil jeg gerne sige et par ord om indeværende år. Efter det budget, bestyrelsen har vedtaget for 2001, vil vi også i indeværende år komme ud med et 6-cifret overskud, dog ikke så stort som for 2000. Budgettet bygger bla. på en hurtig udbetaling af det plantagen tilkommende tilskud for udført gentilplantning af arealer med robust skov. Dette har en meget stor betydning for selskabets likviditetsmæssige situation og på størrelsen af selskabets positive renteindtjening.

Allerede på nuværende tidspunkt er der brugt et stort beløb til gentilplantning, hvorfor det har været nødvendig at afhænde bla. 600.000 kr 5% obligationer for at skaffe likvide midler til betaling af en del af udgiften. Men hellere miste 5% end betale 9,6% i rente.

Den gæst, der pt. besøger Houborg Plantage, kan næppe forestille sig, hvordan de store åbne stormfældede arealer med deres ranker af sammenskubbede stød kan blive til en smukkere og mere interessant skov, end den som var før orkanen.

Der vil blive områder og hegn med løvtræer som eg, birk, bøg og lind. Robuste træer, som de kaldes. Men om det lykkes, som vi håber, vil ikke mindst afhænge af vejrforholdene fremover. Sen nattefrost og tørke er hårde herrer og kan hurtig ødelægge eller sætte en kultur tilbage.

Der er de, som siger, at skove ikke skal give overskud. Men plantagen er en forretning, og derfor vil nåletræer som rødgran og sitka også blive plantet i et betragtelig omfang. Det er træ, der hurtigst bliver hugstmoden, og det er den slags træ, der mest efterspørges.

{ Da jeg ved, at skovfoged Steen Riber kommer nærmere ind på dette emne i den tekniske beretning, er der for mig kun at tilføje, at gentilplantningen hele foråret har været i fuld gang.

Da jeg ved, at skovfoged Steen Riber kommer nærmere ind på hele dette emne i den tekniske beretning, er der for mig kun at tilføje, at gentilplantningen har været i fuld gang gennem hele foråret.

Men inden jeg overlader ordet til skovfoged Steen Riber for hans aflæggelse af den tekniske del af beretningen, er det mig magtpåliggende at rette et par ord til de mange - det være sig aktionærer såvel som samarbejdspartnere - som jeg i det forløbne år har haft kontakt med.

Det har hver gang glædet mig at møde en positiv indstilling overfor plantagen og arbejdet for plantagen.

Jeg vil også gerne rette en personlig tak til regionschef Asger Olsen og skovfoged Steen Riber og hans mandskab for deres hurtige indsats med maskinkraft og mandskab for bedst mulig under de vanskelige forhold at redde plantagen gennem orkanens ødelæggelser.

Og endelig vil jeg gerne runde beretningen af med en tak til mine bestyrelseskollegaer og til revisionen for godt samarbejde i det forløbne.

Beretning Hovborg Plantage 2000

Dette års beretning vil ligesom sidste år komme til at dreje sig om konsekvenserne af det omfattende stormfald i 1999. Vi er nu kommet så langt, at jeg i det følgende vil redegøre for stormfaldets omfang, hvor langt vi er nået med oprydningen og hvorledes gentilplantningen forudsættes gennemført.

Stormfaldet i tal. :

Der er stormfald på i alt 130 ha. Plantagen har et bevokset areal på 466 ha., hvilket medfører at det er ca. 30 % af det bevoksede areal, der er ramt af stormfald. Ud over dette areal skal vi påregne yderligere skader som følge af stormfaldet på de resterende bevoksninger. Dette skyldes udtørring, vindeksponering, barkbilleopformering m.v. (Stormfaldets udbredelse vises på overhead)

Hovedparten af gavntræet blev skovet i år 2000. I alt blev der skovet 13396 m³ gavntræ i år 2000, dette er ca. 3000m³ mere end vi forventede ved generalforsamlingen sidste år.

Effektudfaldet af skovningen blev ca. 3300 m³ langtømmer, 2650 m³ korttømmer, 1500 m³ emballage træ, 5100 m³ cellulose træ, 800 m³ spånplade og flisrundtræ.

Gennemsnitsprisen på råtræet blev ca. 165 kr./m³, dette tal dækker over en stor spredning fra 300-70 kr./m³. Skovningsprisen blev i gennemsnit 127 kr./m³.

I år 2001 er skovet yderligere ca. 2000 m³ fladefald og spredt stormfald.

I år 2000 blev der oparbejdet 2098 rm flis af stormfaldet. Dette blev foretaget sidst på året og i år 2001 fortsatte flishugningen af ca. 7400 rm flis. Fri- og nedskæringen af al flisen blev foretaget i år 2000. Der er altså på nuværende tidspunkt oparbejdet ca. 9500 rm. flis. Der mangler at blive oparbejdet ca. 2000 rm flis hvilket vil blive foretaget i den kommende flissæson.

Såvel opbehandling af flis som gavntræ har givet et stort pres på plantagens veje hvorfor der er blevet brugt 60000 på vedligeholdelse og rep. af veje i år 2000. Også i år 2001 vil der være store omkostninger til vejvedligeholdelse. Der er ca. blevet hentet 500 lastbiltræk ud af skoven fra stormfaldet.

Råtræsituationen generelt :

Vedr. gavntræ har priserne i år 2000 været præget af stormfaldet som resulterede i lave afregningspriser. Specielt har der igennem år 2000 været problemer med at afsætte dgr, lærk, grandis m.v. Rødgran har der ikke været problemer med at afsætte, men priserne har været lave. Der er på nuværende tidspunkt stigende efterspørgsel efter frisk rødgran ligesom der fra årsskiftet har været rimelige priser på frisk cell. Træ. Vi forventer ikke en betydelig stigning i priserne på råtræ i indeværende år.

På længere sigt kan det forventes at priserne på specielt tømmer bliver differentieret efter hvilken region af landet træet kommer fra. Hovedparten af de større danske nåletræssavværker er beliggende i midt- og nordjylland, hvorfor træ fra disse områder vil blive favoriseret frem for træ fra syd-og sønderjylland.

På flisområdet er priserne også presset pga. af stormfaldet, vi regner dog med samme prisniveau i den kommende sæson som i den forgangne. På længere sigt forventes en større efterspørgsel efter flis hvis Herning værket bliver realiseret som hidtil projekteret. Den øgede efterspørgsel skulle gerne kunne resultere i øgede afregningspriser til skovene.

Gentilplantningen i Hovborg Plantage.

Der blev i år 2000 brugt ca. 170000 på gentilplantning efter orkanen. Denne tilplantning er fortsat i foråret 2001 således at der på nuværende tidspunkt er gentilplantet ca. 40 ha. hvilket svarer til 1/3 af det areal som skal gentilplantes.

Plantagen har anmeldt stormfaldet til stormrådet med henblik på tilskud til gentilplantningen. Der blev i år 2000 udbetalt et a'conto beløb på 200000 af dette tilskud. Tilskudsordningen er lavet så der gives højst tilskud til etablering af løvtræskulturer. Tilskudsbeløbene varierer fra 10000-38000 kr. pr. ha. alt efter hvilken kultur der vælges. Herudover gives der tilskud til hegning. Vi har lavet en tilplantningsplan for Hovborg plantage, som resulterer i et samlet gentilplantningsresultat omkring nulpunktet. Tilplantningsplanen og ansøgningsskema skal indsendes til S&N senest d.

31/8-01. I denne tilplantningsplan gøres der rede for, hvorledes plantagen bliver gentilplantet samt hvordan denne gentilplantning vil føre til en mere robust skov. Der er en del bureaukratiske finesser som skal være opfyldt i disse tilplantningsplaner såsom andel af hjemmehørende træarter, % robuste træarter m.v. En af de væsentligste krav til planen er dog et arealnøjagtighedskrav på 0,1 ha. pr. bevoksning. På grund af dette er stormfaldet blevet opmålt med GPS udstyr.

Stormfaldets udbredelse i plantagen, samt hvorledes vi forventer det gentilplantet fremgår af dette kort. (overhead fremlægges). Som det ses er stormfaldet spredt ud over det meste af plantagen og udgør i alt 130 ha. Farverne henviser til hvilke kulturyrter der bliver etableret på de enkelte arealer. Hvis denne plan følges vil det resultere i et samlet tilskudsgrundlag på ca. 3 ½ million.

- 31,5 ha. blandingsbevoksninger med 50 % løv og 50 % nål markeret med gul farve. Træarterne i disse bevoksninger kan være Bøg, eg, lind, kir, ær, lærk, rgr, tsu, dgr, sgr m.v.
- 49,3 ha. løvtræbevoksninger bestående af ren løv dog med indblanding af op til 20 % nål.
- 7,2 ha. fri succession hvor områderne får lov til at ligge således at "naturen" selv bestemmer træartsvalget.
- 2 ha. bevoksninger hvor 80 % af skal bestå af DGR og de resterende 20 % er valgfrie, hvilket typisk vil være rgr, eller sgr.
- 20,9 ha. som skal bestå af 25 % løvtræ og resten kan være nåltræ.
- 9,9 ha. hvor halvdelen skal bestå af dgr og resten er valgfri.
- 9,5 ha. åbne arealer som ikke skal gentilplantes, men holdes åbne. Eksempler på dette ses i slutten n.ø. for skf. Boligen, samt i afd. 43 hvor vi ønsker et åbent areal ind mod moseområdet således at området kan betragtes fra Bimadsvej.

Som det ses er der overvægt af rene løvtræbevoksninger, hvilket medfører at løvtræarealet i Hovborg Plantage vil stige fra ca. 3 % til 15 % af det bevoksede areal. Dette vil føre til en mere varieret skov. Herudover vil der være løvtræ i varierende omfang på yderligere 50 ha. En af omkostningerne ved at øge løvtræarealet er at vi en periode må finde os i mere kulturhegn end vi normalt har haft i Hovborg Plantage.

Kulturerne bliver anlagt med forskellige metoder efter forholdene, men den primære fremgangsmåde er samling af løse stød og grov kvas i ranker med efterfølgende rillepløjning. I områder med skærm vælges dog en løsning hvor der bores plantehuller, dette sker for at beskytte skærmen som tager skade af rillepløjning. Generelt udnytter vi skærm til at etablere følsomme løvtræarter såsom bøg.

Som tidligere omtalt er der på nuværende tidspunkt etableret ca. 40 ha. og vi regner med at vi vil følge denne kadence således at hele plantagen er gentilplantet over en treårig periode.

På sidste generalforsamling afsluttede jeg med at spørge "Hvad med fremtiden?". Nu har vi taget hul på fremtiden og i hvert fald lagt planer for en del af udviklingen i Hovborg Plantage. Vi har

valgt en gentilplantning som giver et større afkast af herlighedsværdi og naturindhold på lang sigt i plantagen. Økonomisk er det umuligt at sige om dette valg er fornuftigt på lang sigt, men på kort sigt er det en løsning som økonomisk er forsvarlig.

Steen Riber 8/5-01

